

3 Mart 2007 – Bilgi Üniversitesi Özgür Yazılım ve Açık Kaynak Günleri

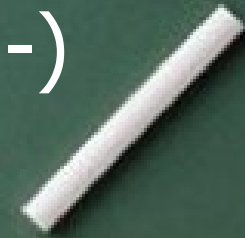
Başarılı Yazılım Projelerinin Sırrı: Değişimi Kucaklamak

<http://enveraltin.com/> - enver.altin@linux.org.tr

Doğru yok!

- ✓ Bu sunumda mutlak doğru herhangi bir bilgi yok, bu dahil. Beni sorumlu tutmayın!
- ✓ Evde deneyebilirsiniz.
- ✓ Kötü örneklerden edinilen tecrübe...
- ✓ Başarı ne demek?
- ✓ Bu konudaki ilk sunum denemem :-)

Sunum kimler için?

- ✓ Yazılım geliştiriciler
- ✓ Proje yöneticileri
- ✓ Yazılım geliştiricilerin işverenleri
- ✓ Yazılım projelerinin müşterileri

Özet

- ✓ Biraz psikoloji, biraz tarih, biraz teori
- ✓ Geleneksel yazılım geliştirme süreçleri
- ✓ Canlı yayın kötü örnek: birlikte üretelim
- ✓ Çevik geliştirme süreçleri
- ✓ İletişim ve işbirliği kültürü

Bir yazılımcının psikolojisi

- ✓ Sanatkâr mı, zanaatkâr mı?
- ✓ Mühendis mi, bilim adamı mı?
- ✓ Bir sonraki zor soruna meydan okumak
- ✓ Çay/kahve/alkol bağımlı, uykuya düşman, gözlüklü göbekli, insan ilişkilerinde sorunlu
- ✓ Sistem yöneticisinden ne farkı var?
- ✓ İlerleyen yaşlarda memuriyet

Biraz tarih

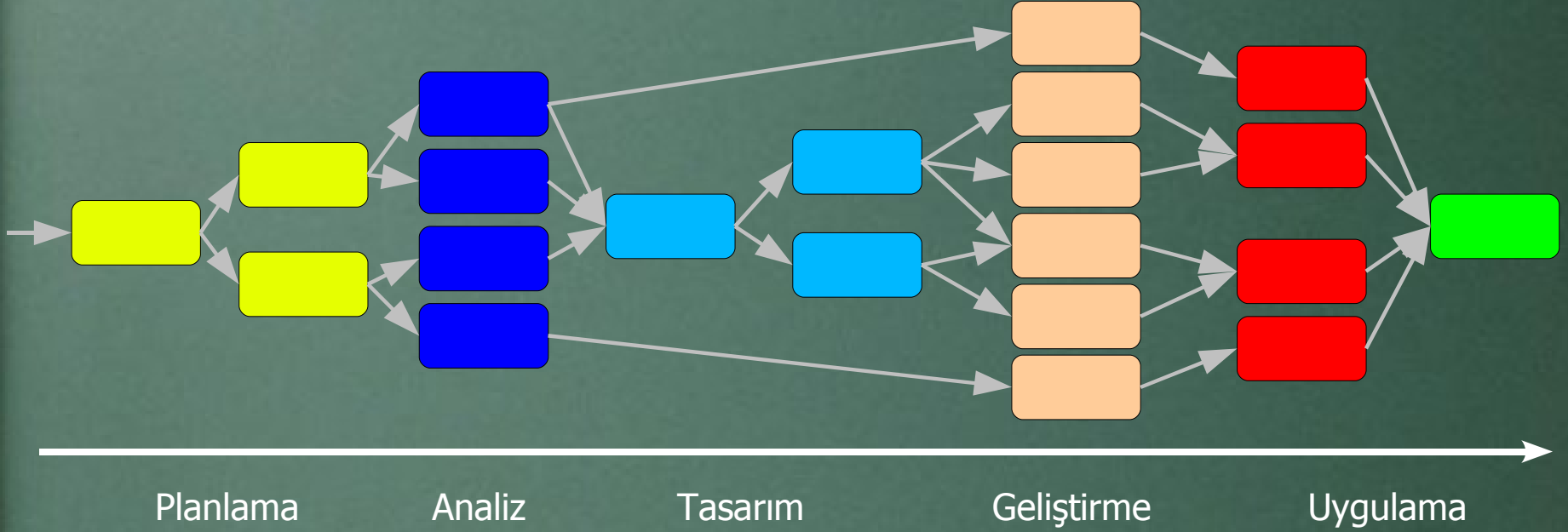
- ✓ Yarım asırlık yazılım seceresesi
- ✓ NATO Yazılım Mühendisliği Konferansı'nda "yazılım krizi" tanımı (1968)
- ✓ Yazılım geliştirme süreçlerini mühendislik disiplinine benzetme çabaları
- ✓ İnsanođlu entropiye direniyor mu?

Proje planlama

- ✓ Yeni bir terim, 2. dünya savaşından bu yana kullanılıyor.
- ✓ Türkiye'de ilk defa (bugün de en etkin kullanan) 1950'lerde inşaat sektöründe kullanılmış; pek değişmemiş.
- ✓ Önce plan, plana göre faaliyet.

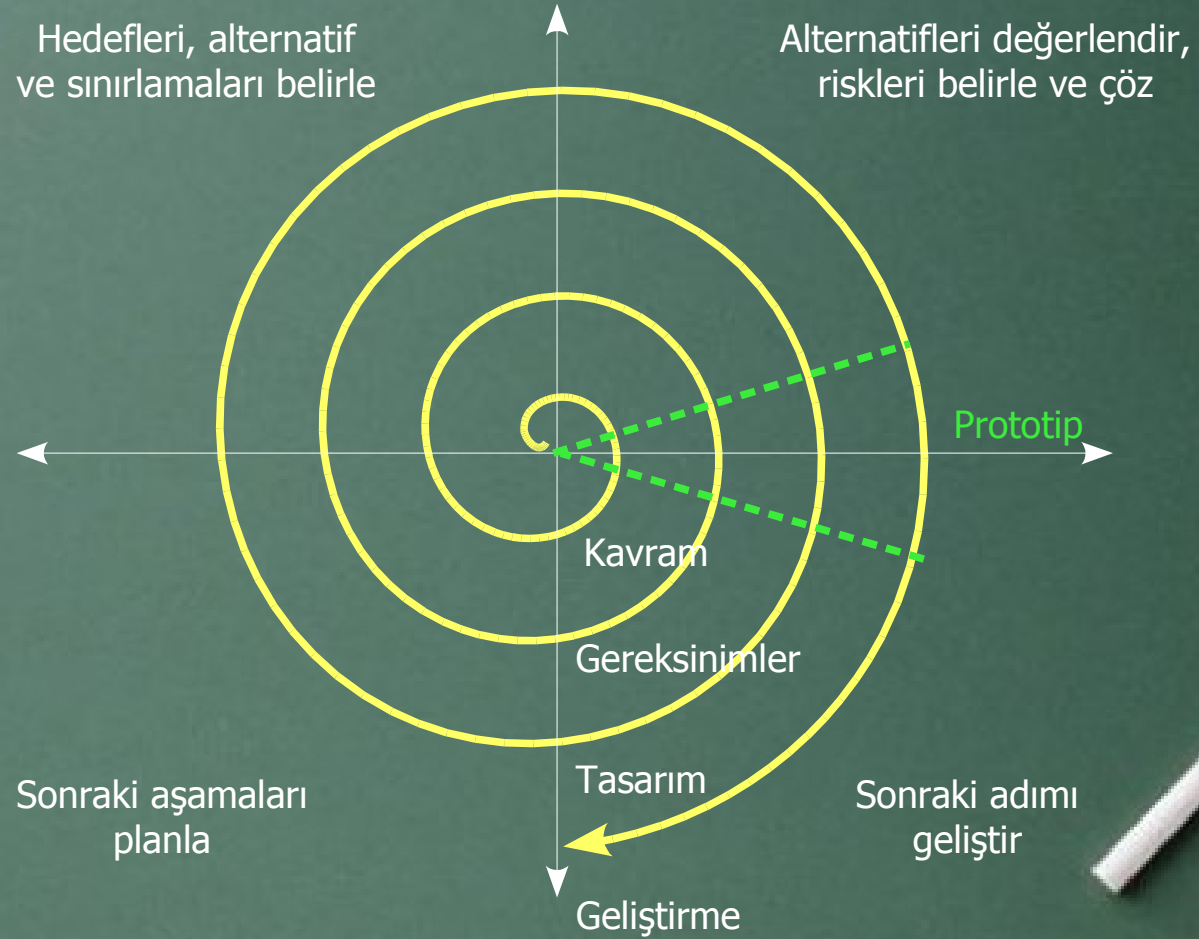
Geleneksel süreç: Şelale modeli

Şelale modeli (2)

- ✓ Projede sürpriz olmayacağından eminsek, işin tamamını biliyorsak, değişme ihtimali yoksa uygulanması makul.
- ✓ Paralel yürüyen çok fazla proje varsa, personel projeler arasında sürekli yer değiştiriyorsa uygulanması makul.

Spiral model

Spiral model (2)

- ✓ 1988'de Barry Boehm tarafından geliştirildi
- ✓ Daha uzun süreli, gereksinimlerin belirli ölçüde kontrol altında olduğu ve değişikliklerin sınırlı olduğu projeler için
- ✓ Proje ekibi hedef ürün hakkında bilgi ve tecrübeye sahip değilse makul
- ✓ İlk yinelemeli geliştirme süreci

Canlı yayın kötü örnek

- ✓ Bir müşteri bulalım.
- ✓ Hedefleri ve gereksinimleri belirleyelim.
- ✓ Gerçek dünya etkenleri :-)
- ✓ Tuz, biber ekleyelim.
- ✓ Sonuçları değerlendirelim.
- ✓ Aynı hataları tekrarlıyor muyuz?

Gerçek dünya etkenleri

- ✓ Gereksinimler deęiřir
- ✓ Müşteri deęiřir, müşterinin fikirleri deęiřir
- ✓ Proje ekibi veya ekipteki bireyler deęiřir
- ✓ Teknoloji ve araçlar deęiřir

Başarı nedir?

- ✓ Bir yazılım projesinin başarılı olup olmadığının temelde 2 ölçüsü var:
 - ✓ **Yönetim başarısı:** Ürünü zamanında, bütçeye uygun maliyetle ve kabul edilebilir kalite ile teslim etmek.
 - ✓ **Ürün başarısı:** Ürünün müşterinin hedeflerine olan etkisinin beklentileri karşılaması.

Kıvrak (Agile) Süreçler

- ✓ **Bireyler ve etkileşimler,** süreçler ve araçlardan;
- ✓ **Çalışan yazılım,** kapsamlı belgeden;
- ✓ **Müşteri ile işbirliği,** sözleşme pazarlığından;
- ✓ **Değişimi karşılamak,** bir planı izlemekten daha değerlidir.

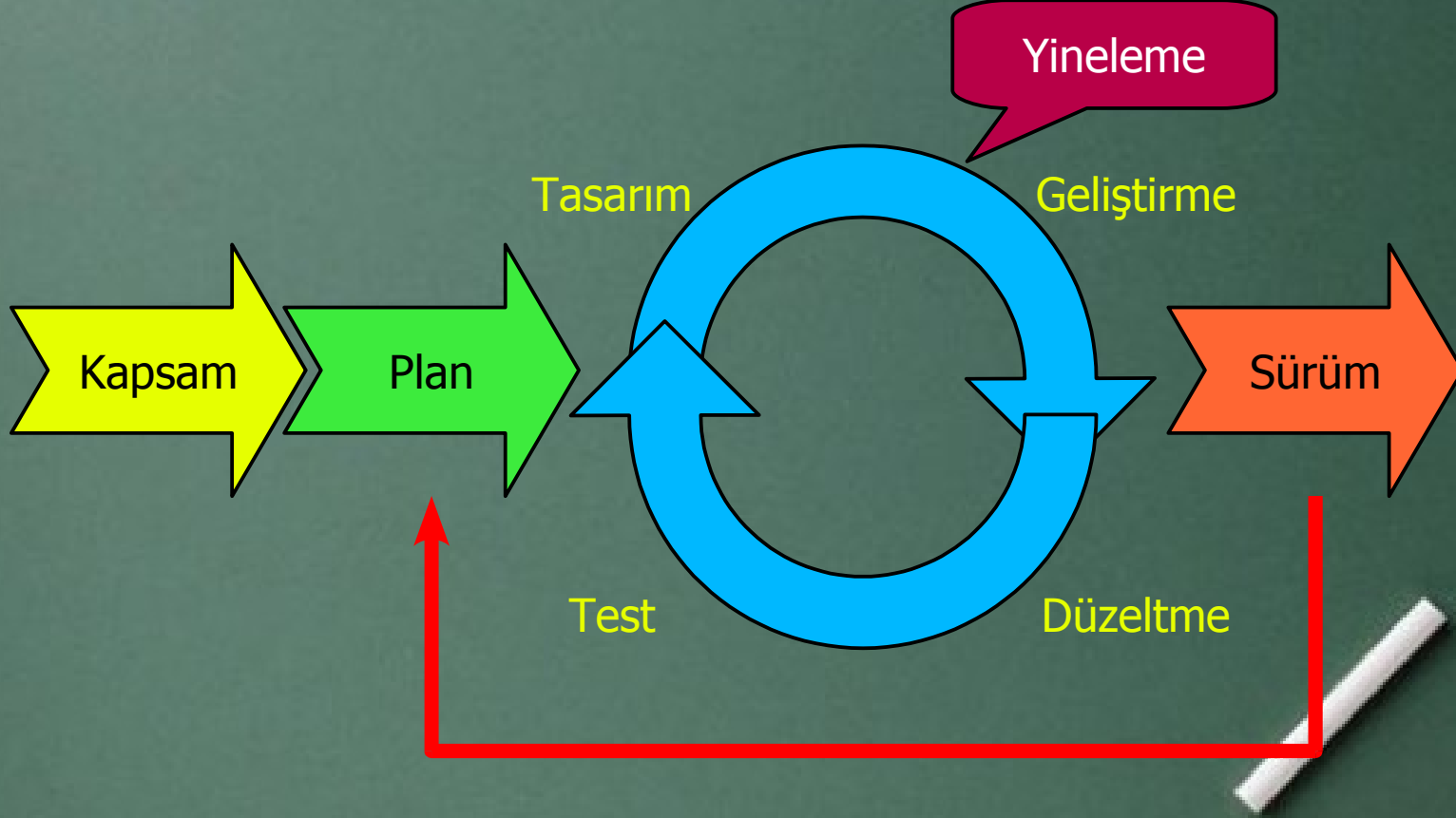
Değişimi kucaklamak

- ✓ Değişimi kabullenmek ve bununla yaşamaya alışmak önemli.
- ✓ Bugün için tasarlamak ve geliřtirmek.
- ✓ Deęiřimin sonuçları.
- ✓ Herkes haberdar olmalı.

Değişimle yaşamak

- ✓ En kolay çözüm: yinelemeli süreçler
- ✓ Kendi içinde analiz, tasarım, geliştirme, test ve uygulama süreçlerini barındıran daha kısa süreli (1 hafta-1 ay) adımlar
- ✓ Sıklıkla hazırlanan ve yalnızca tamamlanmış işlevleri içeren sürümler.
- ✓ Sürekli iletişim ve geri besleme.

Yinelemeli süreçler

Çevik süreçler: Temel kavramlar

- ✓ Görevleri değil, işlevleri tamamlıyoruz.
- ✓ Değişimi engellemek yerine ona uyum sağlıyoruz.
- ✓ Yazılımın çalışması, belgelenmesinden daha önemli.
- ✓ Yineleme adımlarını kararların zamanında verilmesini ve doğru önceliklendirmeyi sağlamak için kullanıyoruz.
- ✓ Planlama ve süre tahmini takım işidir, bir proje yöneticisi bu işleri tek başına yapmamalıdır.
- ✓ Geri besleme projenin gelişimi boyunca sürekli olarak sağlanmalı, projenin sonunda gelen yorumlar yararlı değil!
- ✓ Hiçbir süreç iyi insanların yerini alamaz.

Extreme Programming

- ✓ Öncelikli olarak yazılım geliştiriciyi hedefleyen tek çevik geliştirme süreci.
- ✓ Geliştirici odaklı; test bağımlı.
- ✓ Bir XP takımında herkes geliştirici olabilir (müşteri, analist, test ekibi, yönetici...)
- ✓ İkili/çift programlama.
- ✓ Sürdürülebilir hız.
- ✓ Müdahil müşteri; küçük ve bir arada çalışan takımlar.

Scrum

- ✓ Yönetim odaklı, belirsiz ve deneysel süreç.
- ✓ Geliştirme sürecinin hedef ürünü etkileyen tüm yönlerini müşteriye görünür kılıyoruz.
- ✓ Müşterinin ürünü sıklıkla ve düzenli olarak incelemesini olanaklı kılıyoruz.
- ✓ İncelemelerde kabul edilebilir sınırların dışında bir sapma bulursak müşterinin veya projenin yeni duruma uyması gerek.
- ✓ Geliştiricilerin günlük işlerine karışmıyor.
- ✓ Sıklıkla XP ile birlikte kullanılıyor.

Diğer popüler metodolojiler

- ✓ Crystal/Crystal Clear
 - ✓ Feature-Driven Development
 - ✓ Adaptive Software Development
 - ✓ Lean Software Development
 - ✓ Dynamic Systems Development Method
-

Ne zaman çevik olmalı?

- ✓ Proje hedefi kritik değilse (insan hayatı)
- ✓ Geliştiriciler tecrübeli ise
- ✓ Gereksinimler sık sık değişiyorsa
- ✓ Takım çok büyük değilse (<20)
- ✓ Kaos altında daha iyiye giden bir kurum kültürü varsa, düşünmeyin bile!

Ne zaman geleneksel yola gitmeli?

- ✓ Proje hedefi insan hayatını etkiliyorsa
- ✓ Geliştiriciler tecrübeli değilse
- ✓ Gereksinimler büyük ölçüde belliyse ve pek değişmiyorsa
- ✓ Takım büyükse (>20)
- ✓ Kurum kültürü düzen emrediyorsa... geleneksel yoldan gidiyormuş gibi yapmak uygun olabilir :-)

Nasıl çevik olunur?

- ✓ Kaynak kod yönetim sistemi kullanarak.
- ✓ Yapılacak işleri ortak bir yere kaydederek.
- ✓ Kaynak kodun derlenmesi ve sürüm hazırlanması işlemlerini otomatik hale getirerek.
- ✓ Yazılımın bir test sistemi üzerine kurulması işlemini otomatik hale getirerek.
- ✓ Geliştiricilerin çalıştıkları kod parçalarını düzenli olarak bir araya getirerek.

Nasıl çevik olunur? (2)

- ✓ Basit tasarım.
- ✓ Düzenli temizlik: refactoring.
- ✓ İkili/çift programlama.
- ✓ Kod tabanına ortaklaşa sahip çıkmak.
- ✓ İşlevler veya işlev grupları için küçük takımlar oluşturmak.
- ✓ Birim testleri kullanmak.

Test-güdümlü geliştirme

- ✓ Alışması biraz zor ;-)
- ✓ İşlevleri tasarlamadan önce, nasıl test edileceklerini belirlemek ve işlevi test edecek kodları yazmak gerek.
- ✓ Tasarımda basitlik, yeniden kullanılabilir kod tabanı getiriyor.
- ✓ Özellikle çalışanların sık sık değiştiği takımlarda hayat kurtarabilir.

Çevik olmayan yönetim

- ✓ Şelale yaklaşımında proje oldukça detaylı ve kapsamlı bir planlama ile başlıyor.
- ✓ Proje yöneticisi plan ve projenin gerçek durumu arasındaki farkı kapatmak için bolca zaman harcar, sonunda vazgeçer.
- ✓ Plan zıvanadan çıkar, işe yaramaz eski bir döküman haline gelir.

Çevik yönetim

- ✓ Başlarken basit ve üstü kapalı bir plan.
- ✓ İlk sürüm için işaretlenmiş işlev listesi.
- ✓ Her yinelemeden önce takım kendisine bir miktar iş seçer. Bu seçim sırasında geliştirme hızı hesabı kullanılır.
- ✓ Projenin yaşam süreci boyunca planlama, değerlendirme ve ölçme faaliyetleri.
- ✓ Bir işlev ya tamamdır, yada değildir. ("70% bitti" için tebrik yok)

İşlevlerin yönetimi

- ✓ Tüm işlevler listelenir, 4 seviye (mutlak gerekli, eklenmesi iyi olur, mümkünse yapalım, önemsiz) kullanılarak önceliklendirilir ve sıralanır.
- ✓ İşlevsel olmayan gereksinimler (teknik ve sanatsal işler) de birer işlev gibi önceliklendirilir ve plana eklenir.

Süre tahmini

- ✓ Bir iş için süre tahminini mutlaka işi yapacak olan kişi yapmalı.
- ✓ Süre tahminleri saklanmalı ve işler tamamlandıktan sonra olası sapmalar ölçülmeli.
- ✓ Ölçme sayesinde projede çalışanlar zamanla daha belirgin tahminler yapabilmeye başlıyorlar.

Bitmiş işin tanımı

- ✓ Birim testleri olan ve bu testleri geçen
- ✓ Varsa kullanıcı kabul testlerini karşılayan
- ✓ Kurulmaya ve kullanılmaya hazır
- ✓ Mümkünse/gerekliyse belgelenmiş

Bir projeye başlarken

- ✓ Projenin görevi tanımlanmalı.
- ✓ Proje ürününün sağlayacağı işlevler listesi
- ✓ İlk sürüm planı

İşlev	Hedef süre	Yineleme	Sürüm
Geliştirme ortamı	5 gün	1	1
Görev listesi ekranı	2 gün	1	2
...	...	...	...

Çevik müşteri

- ✓ İş alanını iyi bilmeli.
- ✓ Geliştirilecek sistemin amacını hem bir kullanıcı olarak, hem de stratejik ve organizasyonel olarak anlamalı.
- ✓ Proje takımı müşteriye kolaylıkla erişebilmeli, birlikte çalışabilmeli, yeterince zamanı olmalı.
- ✓ Karar vermekte istekli ve yetkili olmalı, verdiği kararların sorumluluğunu almalı.
- ✓ Mükemmeliyetçi olmamalı.
- ✓ Bir de politik beceri sahibi olsa harika olur!

İletişim kültürü oluşturmak

- ✓ Kararları fikir birliği ile vermek.
- ✓ Birlikte ve yakın çalışma ortamı.
- ✓ Önemli bilgileri görünür bir yere asmak.
- ✓ Tepeden tırnağa açık fikirlilik.
- ✓ Az konuşup çok dinlemek.
- ✓ Çok konuşup az e-posta göndermek.
- ✓ İnsanlara çalışacak zaman vermek.
- ✓ Günlük veya günden fazla *kısa* toplantılar (kötü haber, hiç haber gelmemesinden iyidir).

Belgeleme

- ✓ Gerekliliđini sorgulamak gerek.
- ✓ Mümkmün olan en basit çözüml, en iyisidir.
- ✓ Bir kere okunup unutulacaksa eğitimi önermek.
- ✓ Kurumsal onay/imza mekanizmaları...
- ✓ Belgeleme işlerini de bir işlev gibi proje planına eklemek.
- ✓ Javadoc veya Wiki?
- ✓ Belgeyi isteyenleri belgeleme işine ortak etmek.
- ✓ Başka birine yaptırmak? Hmm...

Çevik projeler için İK süreci

- ✓ İletişim ve işbirliği yapabilme becerisi
- ✓ Dürüstlük.
- ✓ Alçakgönüllülük
- ✓ Merak
- ✓ Öğrenme arzusu

Kaynaklar

- ✓ Integrating Agile Development in the Real World, Peter Schuh.
- ✓ Agile Software Development, Alistair Cockburn.
- ✓ Agile Project Management with Scrum, Ken Schwaber.
- ✓ <http://www.agilealliance.org/>

